

מאת אילנה נורמן
צילום אורן זיו

איים אבודים

מה משותף לסטודנטים לאמנות, משפטנים לעתיד ונגמלים מסמים? על פניו לא הרבה. אבל כשלוש הקבוצות הללו חוברות יחד לצורך סדנת צילום ותקשורת, הזיכרונות הכואבים הופכים לתערוכה מרגשת ומלאת תקווה

מצפין בעבורה שלו, בכל נקודת אבק, עולם שלם של דימויים. על הבסיס הזה הסטודנטים משתי הפקולטות מאוד התחברו, נוצרו שם ממש חברויות.

"מה שעור חשוב לציין", אומרת עו"ד בריגיל, "זה שהסטודנטים והי נגמלים דנו ביניהם איזה כותרת לתת לפרויקט, כשבסופו של דבר נבחר הנושא 'אבני רדף'. אבני רדף הן נקודות משמעותיות בדרך בחיים", ור"ד בכר מוסיפה: "מקומות שהם היו משתמשים בהם, מקר מות שהם היו בהם במקום הכי נמוך".

שלב ראשון: ספקות

בפרויקט השתתפו 13 נגמלים מהמרכז לנפגעי סמים, ובסיומו קיי בלו המשתתפים מצלמות חד פעמיות ונשלחו לצלם את עולמם הסי מרוגשת בגלריה של המדרשה ברחוב ריונגוף.

"הבנו שנושא התקשורת חשוב לנגמלים, בגלל שהם מנסים לפלס את דרכם לחברה הנורמטיבית", אומרת הילה רינות, 24, אחת המני חות בסדנה וסטודנטית למשפטים ולכלכלה, שנה ג' בבר-אילן. "הני גמלים צריכים להחזיר לעצמם מיומנויות תקשורת. אנחנו סברנו שחשוב לתת להם דרך להביע את עצמם לא רק במילים. אנחנו, הסי סטודנטים למשפטים, מאוד ניסינו להכניס הבעת רגשות, לא היתה תי מקורות רק בצילום, היו פעילויות של הסטודנטים מכית ברל שהסבירו על אמנות ואנחנו העברנו פעילויות שקשורות בהבעת רגשות ותקי שורת הדריית".

היו לכם חששות?

"כמוכן, אבל בגע שהגענו לשם פגשנו אנשים כל כך חמים ומד מינים, עם רצון עז לשתף פעולה, הם גם התלחנו מאוד מהרעיון של הצילום".

גם אלי ברק, 28, סטודנט לאמנות שנה ד' בבית ברל, הגיע לפרויקט

רין, או מסתבר שמאחורי הפלקט יש בן אדם".
מה הקשר בין גישור, שהוא תהליך משפטי, לפדנה הברתית מהסוג הזה?

"אנחנו בקליניקה לגישור פועלים כהמון מקומות, כאשר המגמה היא לא רק לגשר בסכסוכים, אלא גם למנוע סכסוכים. ללמד אנשים להקשיב ולדבר, כדי שיוכלו לנהל את הקונפליקטים שלהם בדרך יר תר אפקטיבית. אנחנו עושים את זה הרבה במערכת החינוך, ומלמי דים את הילדים להקשיב ולדבר. על התשתית הזאת אנחנו מקרמים כל מיני תוכניות".

את הקשר בין הפקולטה למשפטים למדרשה למכללת בית ברל יצי רה ר"ד בכר, ששימשה ראש מחלקת חינוך במדרשה במשך שבע שנים. כיום, אחרי שסיימה גם לימודי משפטים, היא עובדת, לצד מש רתה במדרשה, גם כמגשרת בעמותה לזכויות העובדים, קו לעובד. "כשהיייתי ראש מחלקת חינוך לאמנות במדרשה היה לי חשוב העניין של מעורבות בקהילה", היא מספרת, "וזאת מתוך התפיסה שמחנך הוא הורה יותר ממורה. היה לי חשוב לחשוף סטודנטים לקהילות רח בות, ואורה (בר-גיל, מהקליניקה לגישור בבר-אילן; א"ג) היתה בריוק הצומת שאיפשר לי את החיבור במקרה הזה. סטודנטים לאמנות וסי סטודנטים למשפטים נראים רחוקים זה מזה, אבל בעצם מרוכב כשכי כה אינטלקטואלית משמעותית, והריסציפלינות של התחומים לא מכירות זו את זו. היה חשוב לי קודם כל לעשות את הצירוף הזה, ואו הדבר הכי משמעותי שנוצר זה הקשר עם הקהילה של הנגמלים ועם התנהגות".

המכנה המשותף בין שתי הקבוצות והנושא של הסדנה היה רכי דים בתקשורת הבינאישית. "הגישור מעמיק את העניין של התק שורת הבינאישית", אומרת ר"ד בכר, "מה שאדם אומר זה רק הריבד העליון, ובתוכו יש עוד רבדים, יש דימויים שהוא מחביא. שם, איני ספור אסוציאציות. אזורים כאלה ואחרים וכו'. גם אמן פועל כך -

תחילת שדרות רוטשילד, כשמסמאל אתר הבנייה של מגרל היוקרה ברוטשילד 1 ומי מין מאודת ההוללות הירדועה לשמצה, הבריק פטט קלאב, שוכן המרכז לנפגעי סמים רוטשילד 2 כאי של שפיות כמעט כפרית בלב הכרד. אכן, נשמע קלישאתי, אך אין דרך אחרת לתאר זאת. מרכז הגמילה הזה, הנסתר מהעין, מורכב מביתנים חד קומתיים מחופים בצמחייה, ותרנגולות וכלבים מסתובבים בו חופשי. בחודשים האחרונים התקיים במקום פרויקט ייחודי, ששילב שלושה מעגלים חברתיים שעל פניו לא נראה שיש ביניהם קשר - סטודנטים לאמנות מהמדרשה בבית ברל; סטודנטים למשפטים מבר-אילן; וקבוצה של נג מלים מסמים, שעושים במקום הקסום הזה את צעדיהם הראשונים מחוץ למציאות הכואבת של ההתמכרות.

במסגרת הסדנה הניסויית, שלימים קיבלה את השם "אבני רדף", נפגשו הסטודנטים והנגמלים במשך כארבעה חודשים ולמדו צילום, אמנות ותקשורת בינאישית. את הסדנה יזמו ר"ד פנינה בכר מהמדר שו לאמנות בבית ברל ועו"ד אורה בריגיל מהקליניקה לגישור באר ניברסיטת בר-אילן.

"את הסדנה הנחו שלושה סטודנטים מהמדרשה לאמנות (אלי ברק, שרון בועז והילה מסינגר; א"ג) ושתיים מהקליניקה לגישור (הילה רי נות ועדי דובב; א"ג), כלומר אמנים ועורכי רין לעיתיד", אומרת עו"ד בריגיל, "ואם כבר מדברים על גישור, או הצורך הראשון היה לגשר בין שתי הדיסציפלינות".

למה?

"תשמעי, את אהבת עורכי רין?".
אף אחד לא אהב עורכי רין.
או הנה. השאלה היא באמת מה קרה מאחורי הפלקט הזה 'עורך

מרקו, "בעולם שאני בא ממנו אתה חי בשביל להשתמש ומשתמש בשביל לחיות"

אינו יודעות כמעט דבר על ההיסטוריה של הנגמלים, והסרנה כולה מתמקדת בווהו וברדכי התקשורת וההבעה של המטופל כחיי החור- שים, נטולי הסמים. ואכן, מריקו מעיד שהיתרון הגדול של הסרנה הוא האפשרות שלא להישפט על עברו. "היתה לי הזכות להביא את עצמי ולתת לאנשים לשפוט אותי על מה שאני עושה היום ולא על מה שע" דת והות ויברר עלי במכשיר, או מן הסתם הוא ישר יעלה אותי לאוטו. זה לא פייר, זה לא צודק. ופה אנשים שופטים אותך על מה שאתה עו" שה, מה שהם שומעים, מה שהם רואים. אפשר להתחבר אליהם, זה ער" שה טוב".

הבנתי שזה לא פשוט.

"לא, זה לא טיפול, אנחנו לא באים לפה לספר על מה שקרה לנו. אבל כן צילמתי את הבית שגדלתי בו, או מן הסתם התחברתי לשם, הייתי צריך להגיד מאיפה באת".

אתה יכול לספר קצת על התמונות שלך, על מה שצילמת?

"כן, צילמתי כמה תמונות. אבל מה ששמו בגלדיה זה שתי תמונות. התמונה הראשונה זה השכונה שגדלתי בה. אני באתי ממרוקו לפה כגיל ארבע בערך. גדלתי בכפר שלם, שכונה בעייתית, היה שם מלא אלימות, הגעתי למוסדות, בתי סוהר, סמים קשים וזהו, ועם הזמן, אה רי שעברתי לא קצת בחיים שלי, התחנתי, יש לי ילדה ויש לי חוויה מתקנת איתה. מה שאני לא קיבלתי אני אשתדרל לתת לה. "הגעתי לסרנה לפני ארבעה חודשים. אני בין הוותיקים פה, עבר" תי גם חוויה לא נעימה של לאבד אבא במהלך הסרנה, אני גם יתום מאמא, לא קל. אתה צריך לבוא לרבר על מה שאתה מרגיש, על הגע" גועים, על העצבות, על התסכול, על הכעס שלך על אלוהים, על הכ" עס שלך על האבא שלך, שהוא הלך רווקא עכשיו, שוילדה שלך ככה

היו בעבר. אחד הנגמלים שוחח בסלולרי וסיפר, מחייך, שהוא נמצא במקום יחד עם תת ניצב של המשטרה, כשהוא מתכוון לתת ניצב כריי" מוס אחרי אסטליין מהרשות למלחמה בסמים, שנאם בתערוכה. "דיברתי עם חלק מהנגמלים שהגיעו", אומר אלי ברק, "זהם מתאר רים את ההגעה לתערוכה כתהליך לא פשוט. היו שני נגמלים שהגיי" עו לתערוכה והיה קשה להם להיכנס, אז הם אמרו שהם הולכים לקנות סיגריות ולא חוזר. זה לא פשוט, הפרויקט בין העולמות מאוד גרול. הפער בין האנשים הכאילו תרבותיים לאנשים שמערו, וצריך לגשר על התהום הזאת".

מרקו בן ה-42 שמח לרבר על התהליך שעבר עליו כגמילה בכלל ובסרנה בפרט. הוא השתמש בסמים 25 שנה והוא נקי שלוש שנים וחי צי. "העולם שאני בא ממנו, העולם של הסמים, זה גיהנום", הוא מס" פר, "אתה חי בשביל להשתמש ומשתמש בשביל לחיות, זה המשמעות של משתמש פעיל. לפני שלוש שנים חוצי בערך זה כבר הפסיק לע" שות את שלו, לא עבר עלי יותר".

על מרכז הגמילה כרוטשילד יש לו רק מילים טובות להגיד: "אנח" נו מגיעים הגה כל יום בשמונה בבוקר עד השעה שתיים, יש פה שלוש קבוצות, כל יום משהו אחר, פעם פסיכודרמה, פעם סיפור חיים של אחד המטופלים, פעם קבוצת חיות, כמו שאת רואה מסביבך. אני חנו עושים הכל, הצוות לא נוגע בכלום. מנקים את הכלובים, מכי" נים את האוכל. הכל אנחנו עושים".

כמה תגים לך הפרויקט?

"השתתפו בפרויקט הזה גם אנשים שאני לא מכיר. להבריל מהיר מיום שלנו, פה מגיעים לי סטודנטים משני עולמות שונים. משפטים, כשכילי, זה עורך דין שכא לסגור איתי עסקה, או איוה שופט, זה מה שמצלצל לי. פתאום אתה רואה אנשים נחמרים, שיושבים איתך שעות, מדברים, מעניינים, שואלים. זה עושה טוב".

עם ספקות. "לא האמנתי שאפשר לעשות משהו בפרק זמן כזה קצר וגם לא ידעתי מה אנחנו הולכים לעשות ואיוה אינטראקציה תיווצר בין שתי קבוצות הסטודנטים. ובאמת, המפגש הראשון הוכיח שיש בעיה: לא היה ברור מה יהיה הפרויקט, ואיך נמצא איוה תחום שהוא משותף לש" תי הגישות, למשפטים ולאמנות".

"גם אחרי שנבחר הפרויקט והצלחנו למצוא נושא שיש בו משמעות ועניין משותף לכל הצדדים, היה לי ספק אישי אם אני מסוגל לבוא לשם ולעמוד מול מישהו שנאבק כדי להיגמל מסמים ולהטיף לו את האמנות שלי, כי מי אני בכלל. בכל זאת שיכנעתי את עצמי שיש לי מה לתת, אמרתי לעצמי 'לך תשמע, לך תראה כמה מדובר, לך תראה מי האנשים'".

"הגדרנו את הפרויקט ככזה שמתמקד בצילום, כי בעצם חסר דיאלוג בין הקבוצה הזאת לבין החברה. והצילום מאפשר לגשר על הפער הזה - הפער בין הקבוצה הזאת, שיצאה מהתקן הנורמטיבי, לבין החברה שמי רגישה מאימת כשהיא מוזהא משתמש או משתמש לשעבר, ודי מהר היה ברור שצריך תערוכה לרבר הזה, שצריך כמה נוספת, ציבורית".

שלב שני: תערוכה

המרכז כרוטשילד 2 קולט נגמלים - חלקם החליטו להתנקות ממש לא מזמן - כשהתנאי היחיד להשתתפות בפעילויות הוא להיות נקי מסמים. חבר שבדיקות שתן חושפות שהשתמש בסמים מתבקש לעזוב את המרכז.

אני פוגשת את מרקו ומול בחצר העמוסה בעלי חיים. שניהם נגמ" לים שעברו את הסרנה והשתתפו בצורה פעילה בתערוכת הסיום. מר" קו הגיע לגלדיה עם אשתו ובתו בת השנתיים, ומול נשאה בהתרגשות דברים מול הקהל. לא כולם העזו להתייצב בתערוכת הסיום של הס" רנה. שניים מהמשתתפים חזרו להשתמש, אחרים התקשו להתמודד עם הקהל הרב ועם הניכונות שצלו אצלם מהמקומות האפלים שבהם

יכולים סתם לעצור אותי לחקירה או לעכב אותי. אני צריכה להיות מה זה ישרה. ישרה קודם כל ביני לבין עצמי. אחרי זה עם החברה. "אני רוצה להגיד לך על המקום הזה שיש פה יש טיפול. זה לבוא פה על בסיס של יוסיים, זה לעבוד בקבוצות. יש פה קבוצות טובות. יש פה קבוצות שעוברות על הילדות שלך, על כל התכנים, על הדברים הכי עמוקים שאדם חווה, ולא יודעים בעצם למה הוא הלך להשתמש. "כשאת באה למקום הזה את מבינה בעצם שכל החיים שלך חייב לך נכון, חייב בלי תשומת לב ואהבה, וכשאת חסמים זה התאים לנו. לא ידענו להתמודד. לא ידענו להיות בלי סמים. אני לא יודעת לעצמי גבולות, אני לא יודעת להגיש נכון, אני לא יודעת לחשוב נכון, אני לא יודעת לעשות הפרדה בין הרגש לחשיבה. ואצלי הרגש הוא ברמות כאלה גבוהות, שבצעם מתוך רגש הלכתי להשתמש כל הר מן. כי הייתי פגיעה יותר מדי, רגשנית יותר מדי. הכל בעוצמות. "פה מלמדים אותי להציא את כל הדברים האלה. לקבל, לסלוח לעצמי שאני בעצם לא הייתי אשמה, וזאת האינפורמציה שבצעם נתנו לי על הילדות ועל הגרות ועל הנערות ועם זה גרלתי. עם זה יצא תי לחיים בתור אשה, וכשנתקלתי בקושי מסוים, או לקחתי סמים והיה לי הכי קל. אני צריכה לבנות את החיים שלי מתחלה ופה אני מקבלת בעצם את היסודות שעליהם בנוים בניין".

ובפרויקט יאבני רד"י, כמו שקראתם לו, מה היה שם?
 "היה שם משהו שלי אישית עשה הרבה. קודם כל אנשים מבחון התי עניינו באנשים כמוני. אנשים ברוח תמידי שמו אותנו בצד, תמידי ראו בנו פגע רע. פתאום באים אנשים מאוניברסיטה ומכונים לתת לנו ניצוץ של תקווה ומראים לנו שאנחנו, יש בנו משהו. שיש בנו כישרון, שכן יכול לצאת מאיתנו משהו, בכלל לתקשר עם אנשים כמונו, לי זה עשה הרבה.

"פתאום להגיד לך שיש לך כישרון לצילום, להגיד לך שאת מרבי רת יפה, דברים שאני לא רגילה אם אין לי אינטרס מוצדק השני. הם באים בלי אינטרס ובלי כלום. זה מחמם את הלב. זה נותן לך באמת אישה אור בקצה המנהרה שאני לא ראיתי אותה. זה נותן לך חשק לה משיך ולהגיד, גם בניקיון, גם בכל מה שחשבת שאת יודעת ואת לא יודעת, כל מה שטמון בך וחשבת שאין בך כלום".

את יכולה לספר קצת על התמונות שצילמת?
 "תמונה אחת היתה של המפגן ביום העצמאות. הייתי בחיל האוויר בקבע, הייתי כשייטת והיה לי חבר שהוא טייס. הוא נודד בתאונת איי מונים - כאן בעצם חל המהפך בחיים שלי. התחלתי להשתמש בסמים על מנת לא לזוזות את המרגריה הזאת. אני מאוד אהבת את הארץ, אהבת את הצבא. ככה התחברתי באותו יום".

היא מספרת שמאוד התרגשה במהלך הגאום שנשאה במעמד פתיחת התערוכה. "באתי 20 שנה של שימוש, מעולם שהוא כל כך חשוד ולא ראיתי שום צדק בחיים שלי, ופתאום באו האנשים האלה מבחון עם הפרויקט שלהם, עם ההרבה צבעים שלהם, ככה לנסות לשלב אותי בתמונה יותר צבעונית, זה נותן לי איזה משמעות לחיים. שבאמת אני כבר לא כישלון, שהיום אני יכולה יותר לראות את עצמי בצד של הכישרון". מול צוחקת, היא לא מאמינה שיצא לה התרוץ הזה. *

המרחק מהעמוד הקודם

קטנה והיית רוצה שהיא תגדל ותכיר את הסבא. הייתי צריך לבוא ולדבר על זה פה, על מה שאני מרגיש באמת, זה כמו איזה פצצה מתקתקת. אני לא רוצה שתתפרצו באיזה מקום, ופה אני בבית. אני מאוד מעריך את המקום הזה.

"אני בא מעולם מאוד מצומצם. זה או שחור או לבן, במקרה הטוב אפר. הם נתנו לי צבעים. באים אנשים, הם מדברים, אתה מדבר וזה כף. לפעמים אני אומר את זה לאנשים וזה מובן מאליו. אבל לי זה לא מובן מאליו. זה מה שעושה את ההבדל, השונה, החריג לי".

אתה חריג או החריג?
 "החריג. אמרתי לך, בכל זאת לא למדתי בתיכון כמו שאת למדת, כמו שהסטודנט הזה למד, אלי או שרון. לא, כשאני למדתי זה היה בבית ספר. ופתאום סטודנטים באים, מדברים איתך, עשה לי טוב. "מאוד נהניתי. מהתערוכה והתלהבותי לבוא לתערוכה עם הילדה והאשה. אני לא יודע, אולי בתסריט אחר הילדה הזאת היתה צריכה לבוא לבקר אותי בבית ספר. אני התברכתי. גם אם היא לא מבינה עצם התוויה להביא אותה למקום כזה".

שלב שלישי: החיים, טייק שני

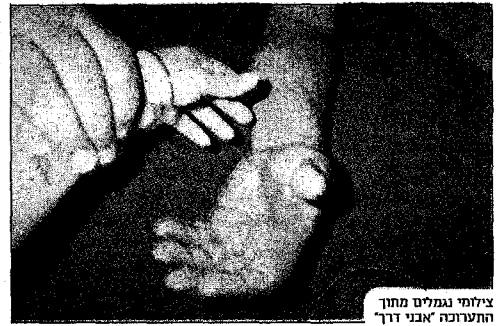
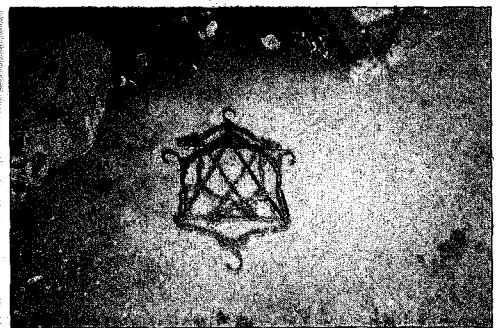
ככל השיחות עם המשתתפים בסדרה הם מרגישים שהמקורים מגיעים מכל קצווי הקשת החברתית, שאין להם מאפיינים מובהקים וזאת רגישותם הרבה והכשל הפסיכולוגי להתמודד עם מכשולים שהוביל אותם לשימוש בסמים.

"תראי, בילדות כל אחד מאיתנו או שהוא צובר לעצמו הצלחות או שהוא צובר לעצמו כישלונות", אומרת עו"ד בריגיל. "כמה פעמים אני חנו פוגשים ילדים שאומרים לעצמם 'אני לא יכול, אני לא מסוגל' והם יכולים ומסוגלים. להגיד 'לא יכול' זה בריחה. הבריחה הזאת מתחילת הדרך רק הולכת וגוברת בהיעדר טיפול. את יודעת כמה עריי קיוות יש בצבא? רק פה בתל אביב יש כמה עשרות ערייקויות בחודש", מוסיפה בריגיל, המשמשת גם כסגנונית בצבא.

את בעצם אומרת שבחברה אנחנו נכשלו בקבלת השונות?
 "אנחנו לא מקבלים את האחר. אנחנו לא מקשיבים לו, אנחנו לא מאפשרים לו. אין אדם שהוא כישלון טוטאלי. אין דבר כזה. כל אחד מאיתנו יכול להצליח".

אחר מהסיפורים שנחשפו בסדרה מרגיש במיוחד את הנקודה שהעלתה עו"ד בריגיל. זהו סיפורה של מול, נגמלת בת 47, שמתגוררת בהרצליה. "אני נקייה עכשיו שמונה חודשים", היא מספרת, "השתמתי שתי בערך 20 שנה. היו לי הרבה ג'וניונות גמילה, הרבה פעמים חזרתי להשתמש בגלל שלא הייתי בשום תוכנית טיפולית כמו פה. לא טיפולית בנפש שלי".

"ועכשיו החלטתי שאני מתמסרת לטיפול ולא עושה הנחות לעצמי. מי לנסות פעם אחת להיות נקייה עם טיפול נפשי, לא לגנוב, לא לשיקר, ללא תככים ומוזימות, כל הדרכים שבעבר השתמשתי בהן כי הן היו מועילות לי בשימוש. את יכולה לגנוב פעם אחת, לא תפסו אותך, הכל בסדר. אחרי רק יכולים לראות, ומספיק שהייתי בעבר כזאת, או

צילומי נמלים מחון התערוכה 'אבני רד"י'

לנסות לשלב אותי בתמונה יותר צבעונית, זה נותן לי איזה משמעות לחיים. שבאמת אני כבר לא כישלון. שהיום אני יכולה יותר לראות את עצמי בצד של הכישרון". מול. נרקומנית לשעבר

פסטיבל התנ"ך למשפחות בתיירות צובה

14-21.8.2008
נכלל ימי הפסטיבל

08:00-04:00 סיור כרמים עם שחר - בציר, סיור בנת, ביקור ביקב ארוחת בוקר במרפסת מלון צובה
13:00-07:00 חפירה ארכיאולוגית בנת העתיקה
17:00 משחק מטמון - מתנ"ך עד תש"ח
למידע והזמנות: 02-5347000

משחק תחנות מדתק

אתגרים אישיים וקבוצתיים • מסלולי מכשולים • מעברי שטח
 תחרויות אתגרות • מבון • טיפוס • חיפוש ייחודיים
 יצירת 'שרשרת חסינות' • והפתעות נוספות

כל זאת בנוסף למתקני הפארק,
 הכו להפתעות!!!
 מחירים מיוחדים לבתי ספר וקייטנות
 חבילות משולבות לארגונים

למידע והזמנות: קובי 0545-637894 02-5347952
www.kiftzuba.co.il